

Εκφώνηση

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε την πρόθεσή της να περιορίσει αυστηρά την πρόσβαση των νέων κάτω των 15 ετών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και σε άλλες ψηφιακές υπηρεσίες, με σκοπό την προστασία τους από τον εθισμό, την παραπληροφόρηση και τους κινδύνους του διαδικτύου.

Με αφορμή την παραπάνω πρωτοβουλία, να γράψετε ένα άρθρο γνώμης, 600-700 λέξεων, το οποίο θα δημοσιευτεί στη μαθητική εφημερίδα του σχολείου σας. Στο άρθρο σας:

- α) να παρουσιάσετε την άποψή σας για τον περιορισμό της χρήσης των κοινωνικών δικτύων μέσω κινητών τηλεφώνων από νέους κάτω των 15 ετών και
- β) να προτείνετε δημιουργικούς και παραγωγικούς τρόπους με τους οποίους οι νέοι μπορούν να εκφράζονται και να αξιοποιούν τον ελεύθερο χρόνο τους.

Η ζωή αρχίζει εκεί όπου τελειώνει η οθόνη»

Το κινητό τηλέφωνο αποτελεί αναμφίβολα ένα από τα σημαντικότερα τεχνολογικά επιτεύγματα της εποχής μας. Χάρη σε αυτό, η επικοινωνία πραγματοποιείται μέσα σε ελάχιστα δευτερόλεπτα, η γνώση γίνεται ευκολότερα προσβάσιμη και η ενημέρωση ξεπερνά κάθε γεωγραφικό σύνορο. Ωστόσο, όταν ένα χρήσιμο εργαλείο μετατρέπεται σε μόνιμο σύντροφο και η οθόνη υποκαθιστά την πραγματική ζωή, τότε η τεχνολογία παύει να υπηρετεί τον άνθρωπο και αρχίζει να τον εξουσιάζει. Με αφορμή, λοιπόν, την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για αυστηρό περιορισμό της πρόσβασης των νέων κάτω των 15 ετών στα κοινωνικά δίκτυα, γεννάται εύλογα ένα ερώτημα: πρόκειται για υπερβολικό περιορισμό της ελευθερίας τους ή για ένα απαραίτητο μέτρο προστασίας;

Αρχικά, η συγκεκριμένη πρωτοβουλία μπορεί να λειτουργήσει ως ασπίδα απέναντι στον ψηφιακό εθισμό. Πολλά παιδιά περνούν καθημερινά αρκετές ώρες μπροστά στην οθόνη, παρακολουθώντας αδιάκοπα σύντομα βίντεο και αναζητώντας την επιβεβαίωση μέσα από σχόλια και «μου αρέσει». Οι ατελείωτες ειδοποιήσεις και η συνεχής ανανέωση του περιεχομένου αιχμαλωτίζουν την προσοχή τους, περιορίζοντας τον χρόνο που αφιερώνουν στη μελέτη, στην ξεκούραση και στην ουσιαστική επικοινωνία. Πόσο ελεύθερος είναι, άραγε, ένας νέος, όταν αισθάνεται ότι πρέπει να ελέγχει το κινητό του κάθε λίγα λεπτά;

Επιπλέον, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προβάλλουν συχνά μια ωραιοποιημένη και πλασματική εικόνα της πραγματικότητας. Τα παιδιά συγκρίνουν την καθημερινότητά τους με επεξεργασμένες φωτογραφίες, δήθεν ιδανικά σώματα και φαινομενικά ευτυχισμένες ζωές. Η διαρκής αυτή σύγκριση είναι πιθανό να προκαλέσει ανασφάλεια, απογοήτευση και χαμηλή αυτοεκτίμηση. Παράλληλα, ο διαδικτυακός εκφοβισμός, η παραπληροφόρηση, η έκθεση σε ακατάλληλο περιεχόμενο και η επικοινωνία με αγνώστους αποτελούν σοβαρούς κινδύνους για έναν χαρακτήρα που ακόμη διαμορφώνεται.

Βέβαια, μια απλή και απόλυτη απαγόρευση δεν αρκεί για να λύσει το πρόβλημα. Το κινητό δεν είναι από μόνο του εχθρός, καθώς μπορεί να αξιοποιηθεί για εκπαιδευτικούς, επικοινωνιακούς και δημιουργικούς σκοπούς. Επιπρόσθετα, ένας νέος που δεν έχει αποκτήσει ψηφιακή παιδεία ενδέχεται να παρακάμψει εύκολα τους περιορισμούς ή να βρεθεί αργότερα απροετοίμαστος απέναντι στους ίδιους κινδύνους. Συνεπώς, το μέτρο πρέπει να συνοδεύεται από ενημέρωση, υπεύθυνη καθοδήγηση και σταδιακή εξοικείωση με την ορθή χρήση της τεχνολογίας. Η οικογένεια και το σχολείο οφείλουν να θέτουν σαφή όρια, αλλά και να εξηγούν στα παιδιά για ποιον λόγο αυτά είναι αναγκαία.

Η απομάκρυνση από την οθόνη, άλλωστε, δεν ισοδυναμεί με στέρηση της έκφρασης. Αντίθετα, μπορεί να ανοίξει τον δρόμο προς περισσότερο αυθεντικές μορφές δημιουργίας. Μέσα από τη μουσική, τη ζωγραφική, τη φωτογραφία, το θέατρο και τη δημιουργική γραφή, οι νέοι έχουν τη δυνατότητα να εξωτερικεύσουν τις σκέψεις, τις αγωνίες και τα όνειρά τους. Μπορούν να συμμετέχουν σε μια θεατρική ομάδα, να μάθουν ένα μουσικό όργανο, να γράψουν ένα διήγημα ή να δημιουργήσουν τη δική τους μαθητική εφημερίδα. Έτσι, δεν παραμένουν παθητικοί καταναλωτές ξένου περιεχομένου, αλλά μετατρέπονται σε ενεργούς δημιουργούς.

Παράλληλα, ο αθλητισμός αποτελεί πολύτιμη διέξοδο, καθώς καλλιεργεί την πειθαρχία, τη συνεργασία και την αυτοπεποίθηση. Ένα ομαδικό άθλημα, η ποδηλασία, ο χορός ή ακόμη και ένας περίπατος στη φύση προσφέρουν σωματική ευεξία και ψυχική ισορροπία. Εξίσου σημαντική είναι η συμμετοχή σε εθελοντικές και περιβαλλοντικές δράσεις. Η φροντίδα αδέσποτων ζώων, η υποστήριξη ανθρώπων που έχουν ανάγκη, η δένδροφύτευση ή ο καθαρισμός μιας παραλίας βοηθούν τους νέους να αντιληφθούν ότι η προσωπική έκφραση αποκτά μεγαλύτερη αξία όταν συνδέεται με την κοινωνική προσφορά.

Ακόμη, οι παρέες μπορούν να ξαναβρούν τη χαμένη αξία της άμεσης επικοινωνίας. Μια συζήτηση χωρίς ειδοποιήσεις, ένα επιτραπέζιο παιχνίδι, μια

εκδρομή ή μια συλλογική καλλιτεχνική δραστηριότητα δημιουργούν αληθινές αναμνήσεις και ενισχύουν τους ανθρώπινους δεσμούς. Καμία ψηφιακή αντίδραση δεν μπορεί να αντικαταστήσει ένα βλέμμα, ένα αυθόρμητο γέλιο ή μια ειλικρινή συζήτηση.

Καταληκτικά, ο περιορισμός της πρόσβασης των παιδιών στα κοινωνικά δίκτυα μπορεί να αποτελέσει ένα θετικό πρώτο βήμα, εφόσον δεν εφαρμοστεί ως τυφλή τιμωρία αλλά ως μέρος μιας συνολικότερης προσπάθειας προστασίας και διαπαιδαγώγησης. Σκοπός δεν πρέπει να είναι η απόρριψη της τεχνολογίας, αλλά η τοποθέτησή της στη σωστή θέση: ως εργαλείου και όχι ως κυρίαρχου της ζωής μας. Οι νέοι διαθέτουν φαντασία, ενέργεια και ανάγκη για επικοινωνία. Ας τους προσφέρουμε, λοιπόν, τις ευκαιρίες να δημιουργήσουν, να αθληθούν, να συνεργαστούν και να προσφέρουν. Γιατί η πραγματική ζωή δεν χωρά σε μια οθόνη· βρίσκεται στους ανθρώπους, στις εμπειρίες και στα έργα που αφήνουν ένα ουσιαστικό αποτύπωμα στον κόσμο.